

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

σύμφωνα με το άρθρο 29 και 30 του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμων του 2018 έως 2023

ΕΡΓΟ: Κατασκευή και λειτουργία αγρο-φωτοβολταϊκού πάρκου ισχύος 0,95MW της εταιρείας BIOLAND PROJECT 67 LTD, στην Κοινότητα Τρούλλων της Επαρχίας Λάρνακας

Αρ. Αίτησης για Πολεοδομική Άδεια LAP/00951/2022

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια των περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμων του 2018 έως 2023, η ΜΕΕΠ αρχικά υποβλήθηκε μέσω του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως στις 22.11.2022.

Ο κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπουν οι πιο πάνω Νόμοι, στη γνωστοποίηση της υποβολής της ΜΕΕΠ, σε δύο καθημερινές εφημερίδες όπως επίσης και του δικαιώματος υποβολής στην Περιβαλλοντική Αρχή, εντός 30 ημερών, απόψεων ή παραστάσεων αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Στις 29.3.2023 η Περιβαλλοντική Αρχή απέστειλε επιστολή στον κύριο του έργου για την αναφέροντας την υποχρέωση του να διεξάγει δημόσια παρουσίαση του έργου σύμφωνα με το άρθρο 26(7) του πιο πάνω Νόμου. Για το εν λόγω έργο πραγματοποιήθηκε δημόσια παρουσίαση / διαβούλευση με ενημέρωση της κοινότητας Τρούλλων στην οποία γνωστοποιήθηκε η πρόθεση της Εταιρείας, μαζί με το προσχέδιο της μελέτης. Αντίγραφο του προσχεδίου μελέτης τοποθετήθηκε στο χώρο των γραφείων του Κοινοτικού Συμβουλίου. Έγινε ανάρτηση πρόσκλησης στην ιστοσελίδα της Εταιρείας. Επίσης, η εταιρεία ανάρτησε την σχετική πρόσκληση σε περίοπτα σημεία εντός της κοινότητας. Στην εν λόγω πρόσκληση αναφέρεται και η παρουσίαση που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί από τα Μέλη της Εταιρείας, στην οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούσαν να παρευρεθούν. Στις 02/05/2023 και ώρα 10:00, η εταιρεία παρουσίασε την μελέτη στο καφενείο της Κοινότητας «το Καντούνι». Τέλος, τοποθετήθηκε πινακίδα στο τεμάχιο του προτεινόμενου έργου για ενημέρωση του κοινού.

Η ΜΕΕΠ εξετάστηκε μετά την έκδοση της Γνωμοδότησης για τη ΣΜΠΕ σχετικά με τη Χωροθέτηση των Έργων που Αξιοποιούν Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) στον Τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής, σε συνεδρία της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον στις 16.1.2024 όπου και αξιολογήθηκε. Η Επιτροπή ζήτησε όπως κατατεθούν συμπληρωματικά στοιχεία αναφορικά με τις συσσωρευτικές επιπτώσεις του έργου ως προς την έκταση της γεωργικής γης στην κοινότητα Τρούλλων. Τα συμπληρωματικά στοιχεία κατατέθηκαν στις 19.2.2024. Το προτεινόμενο έργο με τα συμπληρωματικά του στοιχεία

επανεξετάστηκε σε συνεδρία της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον στις 2.4.2024.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση της ανάπτυξης και περιγραφή υφιστάμενου περιβάλλοντος, σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το προτεινόμενο έργο (ΠΕ) χωροθετείται εντός τεμαχίου ιδιωτικής γης με αριθμό 53 με Φύλλο Σχέδιο (Φ/Σχ) 31/55 Τμήμα 0, στην τοποθεσία «Μαυροβούναρα», στα διοικητικά όρια της κοινότητας Τρούλλων της Επαρχίας Λάρνακας. Το συνολικό εμβαδόν του υπό μελέτη τεμαχίου είναι 17.392m². Το υπό μελέτη τεμάχιο εμπίπτει εντός της ζώνης Γ3 – Ζώνη Υπαίθρου, ενώ στην Ευρύτερη Περιοχή Μελέτης (ΕΠΜ) υφίστανται η ζώνες Η1, Η2 και Η3, με επικρατούσα χρήση την κατοικία. Το ΠΕ απέχει 0,45km από τα όρια της πλησιέστερης οικιστικής ζώνης (Η3) της κοινότητας Τρούλλων. Το υπό μελέτη τεμάχιο βρίσκεται σε απόσταση περίπου 1km βορειοδυτικά από το κέντρο της Κοινότητας των Τρούλλων. Η Κοινότητα των Τρούλλων βρίσκεται 15km από την πόλη της Λάρνακας και συνδέεται με ασφαλτόστρωτους δρόμους στα βόρεια με το κατεχόμενο χωριό Άρσος (περί τα 7km) και στα νότια με το χωριό Κελλιά (περί τα 6,5km). Στα βορειοανατολικά συνδέεται με το κατεχόμενο χωριό Λύση της επαρχίας Αμμοχώστου, από το οποίο απέχει περί τα 10km. Συνδέεται επίσης με σκυρόστρωτους δρόμους στα νοτιοδυτικά με το χωριό Αβδελλερό (περί τα 5km) και στα νοτιοανατολικά με το χωριό Βορόκλινη (περί τα 7km) και με το χωριό Πύλα (περί τα 7,3km). Η πλησιέστερη προς το ΠΕ προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 είναι η ΖΕΠ Περιοχή Κόσιης – Παλλουρόκαμπου, που βρίσκεται περίπου 2,5 km νότια του ΠΕ.

Η πρόσβαση στο υπό μελέτη τεμάχιο, εξασφαλίζεται με εγγεγραμμένο δρόμο (χωματόδρομος) και εφάπτεται στο νότιο τμήμα του τεμαχίου. Πλησίον του τεμαχίου μελέτης και σε απόσταση περίπου 800m (νότια πλευρά του τεμαχίου), εντοπίζεται Εναέριο Δίκτυο Μέσης Τάσης 11/22kV του ΔΣΔ/ΑΗΚ με το οποίο θα γίνει σύνδεση του Φωτοβολταϊκού Πάρκου. Το ΠΕ θα διαθέτει υποσταθμό διανομής ΑΗΚ.

Για την κατασκευή και λειτουργία του αγρο-φωτοβολταϊκού πάρκου θα εγκατασταθούν 1.759 φωτοβολταϊκά πλαίσια ισχύος 540Watt, εγκατεστημένα σε υπερυψωμένες κατασκευές πάνω από υπαίθριες καλλιέργειες. Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από το ΠΕ υπολογίστηκε στην τάξη των 1,64GWh ετησίως. Τα πλαίσια θα τοποθετηθούν σε ανοξειδωτες μεταλλικές βάσεις (αλουμινίου), σε σειρά, με διάταξη υπό μορφή τραπέζιων. Οι βάσεις θα στερεωθούν στο έδαφος με τη μέθοδο της πασαλόμπηξης.

Τα στάδια εργασιών θα είναι τα ακόλουθα:

- Χωματοουργικά Έργα διαμόρφωσης του χώρου.
- Κατασκευή βάσεων των οικίσκων.
- Κατασκευή περίφραξης.
- Τοποθέτηση των βάσεων και των στηρίξεων.
- Τοποθέτηση οικίσκου.
- Τοποθέτηση δωματίου μετρητών.
- Τοποθέτηση ηλεκτρικών εγκαταστάσεων.
- Τοποθέτηση εγκαταστάσεων συναγερμού.
- Τοποθέτηση καμερών ασφαλείας.
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος στο εργοτάξιο.
- Τοποθέτηση των φωτοβολταϊκών πλαισίων.
- Έλεγχος λειτουργίας του έργου.

- Διασύνδεση με το δίκτυο της ΑΗΚ.

Μέχρι σήμερα, το υπό μελέτη τεμάχιο, αξιοποιείτο κατά κύριο λόγο, για γεωργικούς σκοπούς, συγκεκριμένα για την καλλιέργεια σιτηρών. Το υπό μελέτη τεμάχιο παρουσιάζει ελάχιστη κλίση. Σε ό,τι αφορά τη χλωρίδα του τεμαχίου στη μεγαλύτερη έκταση του υπό μελέτη τεμαχίου φύονται κυρίως σιτηρά (*Triticum*), ενώ εντοπίστηκαν επίσης ορισμένα ποώδη αυτοφυή φυτά, κυρίως αγριολούλουδα όπως μαργαρίτες (*Chrysanthemum coronarium*), οξινούδι (*Oxalis pes-caprae*), παπαρούνα (*Papaver rhoeas*), αρκάστης/άρκαστος/αγριάδα (*Cynodon dactylon*), πικραγγουριές (*Ecballium elaterium*), θάμνοι όπως παλλούρες/κονναρκές (*Zizyphus lotus*), κάππαρις η ακανθώδης (*Capparis spinosa*) και κόνουζα (*Inula viscosa*). Το φυσικό περιβάλλον γύρω από την περιοχή μελέτης χαρακτηρίζεται κυρίως από γεωργικές εκτάσεις γης, καλλιεργήσιμες (κυρίως με σιτηρά και οπωροκηπευτικά) ή εγκαταλελειμμένες. Επιπλέον, στην ΕΠΜ, παρατηρούνται αποθήκες παραγόμενων προϊόντων, εγκαταλελειμμένα υποστατικά ή υπό ανέγερση, περιβόλια, θερμοκήπια, κατοικίες, γεωργικά υποστατικά, υποστατικό της ΑΗΚ, χώρος φύλαξης βαρέων οχημάτων, μάντρες ζώων (σε χρήση ή εγκαταλελειμμένες), δεξαμενές άρδευσης, αγωγοί ύδρευσης, διάτρηση νερού, φυλάκια των Ηνωμένων Εθνών, κοιμητήριο και εκκλησάκι υπό ανέγερση, η εκκλησία των Τριών Ιεραρχών και εγκαταλελειμμένες εγκαταστάσεις εκτροφής σαλιγκαριών.

Στο προτεινόμενο Αγρο-Φωτοβολταϊκό πάρκο προτείνεται η εγκατάσταση συστήματος Διπάσσαλου σταθερού συστήματος στήριξης φωτοβολταϊκών πλαισίων, έτσι ώστε να επιτρέπεται η διπλή χρήση/αξιοποίηση των αγροτεμαχίων για συμπαραγωγή τροφίμων και ηλεκτρικής ενέργειας. Η καλλιέργεια του υπό μελέτη τεμαχίου θα συνεχίσει με ξηρικές καλλιέργειες αφού το τεμάχιο δεν αρδεύεται, με πιθανή τοποθέτηση καλλιεργειών που αναφέρονται σε σιτηρά (ή αλόη), τα οποία έχουν χαμηλές υδατικές ανάγκες. Προϋπόθεση των Γενικών Κατευθυντήριων Οδηγιών του Τμήματος Γεωργίας είναι όπως το μέρος όπου δεν θα τοποθετηθούν τα Φωτοβολταϊκά πλαίσια, να αξιοποιείται όπως αξιοποιείτο μέχρι σήμερα.

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης υπάρχουν πέντε (5) είδη θηλαστικών τα οποία είναι κοινά στο μεγαλύτερο μέρος της Κύπρου. Τέσσερα από αυτά είναι ενδημικά: η μυγαλίδα η κυπριακή (*Crocidura suaveolens cypria*), ο σκαντζόχοιρος (*Hiemiechinus auritus dorotheae*), η αλεπού (*Vulpes vulpes indutus*) και ο λαγός (*Lepus europaeus cyprius*).

Για την καταγραφή της πτηνοπανίδας, θα έπρεπε να υλοποιηθούν 8 επιτόπιες πτηνοπαρατηρήσεις στην περιοχή μελέτης, όπως προβλέπεται από τον σχετικό κατευθυντήριο οδηγό της υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας. Παρ' όλα αυτά, το χωριό Τρούλλοι βρίσκεται εντός της Νεκρής Ζώνης των Ηνωμένων Εθνών. Σχετικά με τις πτηνοπαρατηρήσεις, στάλθηκε αίτημα προς τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΥΝΦΙΚΥΠ), για να ληφθεί σχετική άδεια καταγραφής πτηνών στο υπό μελέτη τεμάχιο το οποίο είναι εντός της ουδέτερης ζώνης, το οποίο απορρίφθηκε λόγω γειννιάσής του τεμαχίου με τα κατοχικά στρατεύματα. Για τις ανάγκες εκπόνησης της συγκεκριμένης μελέτης χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία τα οποία λήφθηκαν από πτηνοπαρατηρήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο εκπόνησης Μελετών Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ), από την εταιρεία Bioland Energy Ltd, για προηγούμενα παρόμοιου τύπου έργα Φωτοβολταϊκών Πάρκων, στην περιοχή των Τρούλλων. Το πλησιέστερο έργο από το οποίο λήφθηκαν τα στοιχεία έχει απόσταση από το υπό μελέτη τεμάχιο 325m και το πιο μακρινό 3.345m. Βάσει αυτών, στο έργο με απόσταση 325m από το μελετώμενο παρατηρήθηκε ένας σχετικά μικρός αριθμός κοινών ειδών πτηνών, όπως τα περιστέρια (*Columba livia*), η κουρούνα (*corvus cornix*), ο σπουργίτης (*Passer hispaniolensis*), η τσίχλα (*turdus philomenos*), η καρακάξα (*Pica Pica*) και η Δεκαοχτούρα (*Streptopelia decaocto*). Στα έργα με απόσταση από 1.314m-3.345m εντοπίστηκαν άλλα 54 είδη πουλιών.

Συνολικά κατεγράφησαν 59 είδη πουλιών από τα οποία τα 25 περιλαμβάνονται στο Παράρτημα I και 7 στο Παράρτημα II της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/147/EK για τη διατήρηση των άγριων πτηνών.

3. Κυριότερες αρνητικές επιπτώσεις στο Περιβάλλον

Οι επιπτώσεις που αναμένεται να δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών (βραχυπρόθεσμες) αφορούν μεταξύ άλλων τις ακόλουθες:

3.1. Επιπτώσεις κατά τη φάση κατασκευής

3.1.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Κατά τη φάση της κατασκευής, τα μη επικίνδυνα υγρά απόβλητα, θα παράγονται/προέρχονται από τις κατασκευαστικές δραστηριότητες. Επιπρόσθετα, κατά τη φάση της κατασκευής, τα επικίνδυνα υγρά απόβλητα θα παράγονται/προέρχονται από τυχόν διαρροές λαδιών και υγρών καυσίμων από τα μηχανήματα και τα οχήματα, από τυχόν συντηρήσεις οχημάτων και γενικότερα από τις κατασκευαστικές δραστηριότητες. Κατά τη φάση κατασκευής του ΠΕ, δεν αναμένεται να παραχθούν επικίνδυνα απόβλητα.

3.1.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι κατασκευαστικές εργασίες κατά το στάδιο κατασκευής του ΠΕ, θα έχουν μικρές επιπτώσεις στο έδαφος, οι οποίες αφορούν τη διαμόρφωση του χώρου, εκσκαφές και επιχωματώσεις και συμπίεση του εδάφους. Η μέθοδος των χωματοургικών εργασιών που εφαρμόζεται, προβλέπει την επαναχρησιμοποίηση των εκσκαφέντων χωμάτων κατά την επιχωμάτωση, έτσι ώστε να μην απομακρύνονται ποσότητες χώματος από το τεμάχιο ή να χρειάζονται επιπρόσθετες ποσότητες για να καλυφθούν οι ανάγκες της επιχωμάτωσης.

3.1.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Η ατμόσφαιρα αναμένεται ότι θα επιβαρυνθεί τοπικά, με αύξηση των επιπέδων σκόνης, κατά την φάση δημιουργίας του εξοπλισμού, εξαιτίας της μετατροπής της απαραίτητης ενέργειας εξόρυξης, επεξεργασίας και κατασκευής του προϊόντος (αναμένεται η εκπομπή μεγάλων ποσοτήτων αέριων ρύπων), κατά την περίοδο διαμόρφωσης του χώρου του έργου, κατά την εκφόρτωση των υλικών κατασκευής, κατά την μεταφορά των εκσκαφέντων χωμάτων, κατά την χρήση των μηχανημάτων, κατά τη διαμόρφωση της οδοποιίας και κατά την διακίνηση βαρέων μηχανημάτων.

3.1.4. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Η κατασκευή και λειτουργία του αγρο-φωτοβολταϊκού πάρκου, δεν αναμένεται να επιφέρει οποιεσδήποτε αρνητικές επιπτώσεις στους κατοίκους της περιοχής ή στη δημόσια υγεία. Η μόνη περίπτωση όπου θα μπορούσε να προκύψει κίνδυνος για τη δημόσια υγεία, είναι από τυχόν πρόκληση πυρκαγιάς και ως εκ τούτου, κίνδυνος εκπομπής αέριων ρύπων στην ατμόσφαιρα. Η πιθανότητα αυτή είναι απομακρυσμένη, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εγκαταστάσεις του φωτοβολταϊκού πάρκου, θα είναι εξοπλισμένες με σύστημα πυρόσβεσης. Μέχρι σήμερα, δεν έχουν αναφερθεί περιστατικά πρόκλησης πυρκαγιάς, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας τους.

3.2. Επιπτώσεις κατά τη φάση λειτουργίας

3.2.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Αναμένεται η δημιουργία πολύ μικρών ποσοτήτων υγρών και στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του ΠΕ, από τις εκπλύσεις των πλαισίων και τη δραστηριότητα των εργαζομένων στο ΠΕ.

3.2.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Δεν αναμένεται να υπάρξει δημιουργία ποσότητας στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του Έργου ενώ οι αντίστοιχες ποσότητες υγρών αποβλήτων θα είναι μικρές. Το ΠΕ δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στη γεωλογία και στο φυσικό ανάγλυφο της περιοχής. Τα τεμάχια του έργου θα εξακολουθήσουν να καλλιεργούνται, σε συνδυασμό με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τα φωτοβολταϊκά πλαίσια.

3.2.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Αναμένονται θετικές επιπτώσεις από τη λειτουργία του Έργου αφού η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας είναι σύμφωνη με το σύγχρονο μοντέλο της αειφόρου ανάπτυξης του τομέα της ηλεκτροπαραγωγής που επιβάλλει το μηδενισμό όπου είναι δυνατόν των εκπομπών ρύπων στο περιβάλλον και τη μεγιστοποίηση της διατήρησης των φυσικών ενεργειακών πόρων.

3.2.4. Επιπτώσεις στο τοπίο

Δεν αναμένεται ότι θα προκαλέσει αξιοσημείωτη αλλοίωση στο τοπίο της περιοχής, ενώ στην ευρύτερη περιοχή δεν υπάρχουν αξιοθέατα ώστε να προκύπτει θέμα παρεμπόδισης της θέας.

3.2.5. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Δεν αναμένονται επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τη λειτουργία του έργου αφού δε θα καταναλώνει ενέργεια. Θα υπάρχει κατανάλωση ποσότητας νερού κατά τη διάρκεια λειτουργίας του έργου, τόσο για τις υγειονομικές ανάγκες προσωπικού όσο και για το καθάρισμα των φωτοβολταϊκών πλαισίων. Το ξέπλυμα που θα καταλήγει στο έδαφος, δεν θα επηρεάζει την ποιότητα των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων της ευρύτερης περιοχής, αφού δεν θα περιέχει επικίνδυνες ή βλαβερές ουσίες. Επιπλέον ενδέχεται να υπάρξει ανάγκη για νερό άρδευσης της καλλιέργειας που πρόκειται να γίνει στο τεμάχιο. Η ποσότητα θα εξαρτηθεί από το είδος της καλλιέργειας που θα επιλεγεί.

4. Μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων, σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Στη ΜΕΕΠ περιλαμβάνονται μέτρα μετριασμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ως τα ακόλουθα:

- Οριοθέτηση και η περίφραξη του εργοταξίου.
- Εφαρμογή Σχεδίου Δράσης, σε περίπτωση διαρροών μηχανέλαιων από τα μηχανήματα/οχήματα και σε περίπτωση πυρκαγιάς.
- Συστηματικός έλεγχος και συντήρηση των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου.
- Απομάκρυνση αποβλήτων (μπάζων) από το εργοτάξιο αυθημερόν και σύναψη συμφωνιών με αδειοδοτημένους φορείς συλλογής/μεταφοράς αποβλήτων και με αδειοδοτημένους φορείς αποθήκευσης ή/και παραλαβής αποβλήτων.
- Διαβροχή των οδικών προσβάσεων ή των σημείων όπου εκπέμπεται σκόνη, ώστε να μετριάζονται τα επίπεδα σκόνης.
- Κατά τη μεταφορά υλικών από και προς το εργοτάξιο, να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορτηγών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
- Σωστός προγραμματισμός μεταφοράς υλικών στο εργοτάξιο και μείωση μετακινήσεων, ώστε να μην δημιουργούνται προβλήματα στο οδικό δίκτυο.

- Τα αδρανή υλικά και τα μπάζα, να τοποθετούνται σε σωρούς, σε σημείο που θα υποδειχθεί από τον εργολάβο του έργου και κατά την μεταφορά τους σε αδειοδοτημένες μονάδες παραλαβής Α.Ε.Κ.Κ με φορτηγά, να καλύπτονται με ειδικό σκέπαστρο (π.χ. υφασμάτινο).
- Όλες οι εργασίες να περιοριστούν εντός του υπό μελέτης τεμαχίου.
- Η έναρξη των χωματουργικών και κατασκευαστικών εργασιών να γίνει εκτός της αναπαραγωγικής περιόδου των πτηνών (Μάρτιο-Αύγουστο).
- Η συντήρηση των πλαισίων να γίνεται πριν ή μετά από τις περιόδους φωλεοποίησης (Οκτώβριο-Φεβρουάριο), για την ελάχιστη ενόχληση των πτηνών.
- Τα φωτοβολταϊκά πλαίσια που θα εγκατασταθούν είναι ειδικά επεξεργασμένα με τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται η ανάκλαση της ακτινοβολίας, καθώς ο στόχος είναι η μέγιστη απορρόφηση για τη μετατροπή της ακτινοβολίας σε ηλεκτρικό ρεύμα.
- Η περιμετρική περίφραξη του ΠΕ, να είναι φιλική προς το περιβάλλον και να τοποθετηθεί με τρόπο ώστε να είναι εφικτή η πρόσβαση της πανίδας της περιοχής, εντός του υπό μελέτη τεμαχίου.
- Τοποθέτηση υδρορροών στο Δωμάτιο της ΑΗΚ και στο Δωμάτιο Παραγωγού, οι οποίες θα λειτουργούν ως ειδικές “ποτίστρες” για τα πτηνά που θα επισκέπτονται το υπό μελέτη τεμάχιο, μετά την κατασκευή του ΠΕ. Οι ποτίστρες θα είναι σχεδιασμένες με τέτοιο τρόπο, ώστε να γεμίζουν με το βρόχινο νερό κατά τους χειμερινούς μήνες και κατά τις επισκέψεις συντήρησης και πλουσίματος των πλαισίων, οι οποίες θα πραγματοποιούνται 4 φορές τον χρόνο.
- Τοποθέτηση σταμνών εντός του ΠΕ, όπου θα αποθηκεύεται το βρόχινο νερό και θα λειτουργούν ως “ποτίστρες”

5. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23 του Νόμου, τα συμπληρωματικά στοιχεία, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής των εμπλεκόμενων τμημάτων και τις παραστάσεις από το κοινό. Η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους πιο κάτω όρους / προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα Όρων, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση συνοδεύεται από Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, όπως αναφέρεται στο Συνοπτικό Σημείωμα, που επισυνάπτεται. Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Μάριος Κυπριανού
Για Αν. Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος,
Περιβαλλοντική Αρχή.
26.6.2024

Αρ. Φακέλου: 02.10.011.005.001.154

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

ΕΡΓΟ «Κατασκευή και λειτουργία αγρο-φωτοβολταϊκού πάρκου ισχύος 0,95MW της εταιρείας BIOLAND PROJECT 67 LTD, στην Κοινότητα Τρούλλων της Επαρχίας Λάρνακας»

Στα πλαίσια του έργου υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος οι ακόλουθες απόψεις από Τμήματα / Υπηρεσίες / Τοπικές Αρχές:

1. Στο πλαίσιο διαβούλευσης δίδεται η δυνατότητα υποβολής από το κοινό απόψεων ή παραστάσεων στο Τμήμα Περιβάλλοντος, εντός τριάντα (30) ημερών μετά την σχετική Γνωστοποίηση δημοσίευσης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας, που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη στη Γνωμοδότηση. Δεν λήφθηκαν οποιεσδήποτε απόψεις ή παραστάσεις από το ενδιαφερόμενο κοινό.
2. Το Τμήμα Γεωργίας με επιστολή του με αρ. φακ. 02.10.005 και ημερ. 9.1.2024, αναφέρει ότι συστήνει την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου νοουμένου ότι θα τηρηθούν οι κατευθυντήριες γραμμές του για τη διπλή χρήση της γεωργικής γης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Κατασκευή και λειτουργία αγρο-φωτοβολταϊκού πάρκου ισχύος 0,95MW της εταιρείας BIOLAND PROJECT 67 LTD, στην Κοινότητα Τρούλλων της Επαρχίας Λάρνακας

Αρ. Αίτησης για Πολεοδομική Άδεια ΛΑΡ/00951/2022

Α. Γενικοί Όροι

1. Ο κύριος του έργου φέρει ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
2. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
3. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορεί να επιβάλει νέους περιβαλλοντικούς όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και οι οποίοι θα είναι άμεσα εφαρμόσιμοι από τον κύριο του έργου.
4. Όλες οι εργασίες ανέγερσης και λειτουργίας του έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
5. Πριν την έναρξη εκτέλεσης του έργου να ετοιμαστεί και να φυλάσσεται στο εργοτάξιο ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης Αποβλήτων Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΚΚ) σύμφωνα με τις πρόνοιες των Κανονισμών του 2023 (Κ.Δ.Π.112/2023) για την διαχείριση των ΑΚΚ, στα πλαίσια των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2022.
6. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια ή/και τα επιφανειακά νερά ή/και το έδαφος, σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 (Αρ. 106(Ι)/2002) μέχρι 2013 [ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος – www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Νομοθεσίες, Ευρωπαϊκό κεκτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Εθνική Νομοθεσία/Ελεγχος και Προστασία της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους], εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
7. Απαγορεύεται αυστηρά η καύση αποβλήτων ή άλλων ουσιών ή αντικειμένων.
8. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λειτουργίας του έργου να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.
9. Να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε όλα τα σημεία του έργου για τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

10. Ο κύριος του έργου να ενημερώνει τον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος σε περίπτωση σοβαρού ατυχήματος ή αμέλειας.
11. Οι τεχνικές προδιαγραφές για την εγκατάσταση του έργου να είναι σύμφωνες με τον οδηγό «Κατευθυντήριων γραμμών για τη διπλή χρήση γεωργικής γης με καλλιέργεια και φωτοβολταϊκά πλαίσια» του Τμήματος Γεωργίας, που βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος στη διεύθυνση: **Ο όρος είναι ουσιώδης.**

<http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environmentnew.nsf/All/E5465AE94FFB2C80C225856F002AF890?OpenDocument>

B. Όροι κατά την κατασκευή του έργου

1. Ο επιβλέπων μηχανικός να έχει την ευθύνη παρακολούθησης υλοποίησης του ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης των Α.Κ.Κ, σύμφωνα με τον Κανονισμό του 2023 (Κ.Δ.Π.112/2023).
2. Ο εργολάβος να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Κ.Κ., ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Κ.Κ.), που εκδίδεται δυνάμει των Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2022 και Κανονισμών του 2023 (Κ.Δ.Π. 112/2023) και των εκάστοτε τροποποιήσεών τους.
3. Στην περίπτωση που ο εργολάβος θα διαχειριστεί ο ίδιος κάποια από τα μη επικίνδυνα απόβλητα, να κατέχει εν ισχύ Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει του περί Αποβλήτων Νόμου του 2011 έως 2022 και τον εκάστοτε τροποποιήσεων του, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του έργου
4. Σε περίπτωση που δε θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις κατηγορίες του έργου.
5. Ο εργολάβος σε περίπτωση που τα παραγόμενα Α.Κ.Κ δεν θα επεξεργαστούν στο χώρο παραγωγής τους προς επαναχρησιμοποίηση ή για επεξεργασία στο έδαφος (land treatment) από την οποία προκύπτει όφελος για τη γεωργία ή την οικολογική βελτίωση (R10), θεωρούνται απόβλητα και πρέπει να μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση Α.Κ.Κ.
6. Ο εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα από την εργο που παρέλαβε τα απόβλητα. Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του έργου ή όποτε τους ζητηθούν.

7. Απαγορεύεται η αποθήκευση υλικών εκτός του εργοταξίου. Η αποθήκευση των υλικών κατασκευής και των μηχανημάτων να γίνεται αποκλειστικά εντός των εργοταξιακών χώρων.
8. Οι εργασίες να περιορίζονται αποκλειστικά εντός του τεμαχίου χωροθέτησης του έργου. Να μην γίνει καμιά επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.
9. Να ετοιμαστεί Διαχειριστικό Σχέδιο εργοταξίου, πριν την άδεια οικοδομής, που να εφαρμόζεται κατά την κατασκευή του έργου. Το εν λόγω σχέδιο να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση του εργοταξίου (περιλαμβανομένης και της συλλογής και διάθεσης/απόρριψης αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, άχρηστων υλικών, αποβλήτων από εκσκαφές, κλπ.) η οποία να φαίνεται μέσα από χωροθετικά σχέδια, στα οποία να φαίνονται ευκρινώς οι διάφοροι χώροι, όπως ο χώρος για την ασφαλή αποθήκευση καυσίμων και χημικών, οι υγειονομικές διευκολύνσεις, οι διαδρομές διακίνησης των βαρέων και άλλων οχημάτων, κλπ. Επίσης, στα χωροθετικά σχέδια οργάνωσης εργοταξίου να παρουσιάζονται ξεχωριστά ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των πρώτων υλών και αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων, τα γραφεία και οι χώροι στάθμευσης.
10. Υγρά τα οποία είναι αποθηκευμένα στο εργοτάξιο (π.χ. μη χρησιμοποιημένα μηχανέλαια, καύσιμα, κλπ.) και που θα μπορούσαν να διαρρεύσουν στο περιβάλλον, να φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία και σε χώρο με μη περατό δάπεδο.
11. Στους χώρους των εργοταξίων να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης με βάση τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022.
12. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα από τις διάφορες εργασίες κατασκευής και συντήρησης του εξοπλισμού και από τυχόν διαρροές (μεταχειρισμένα μηχανέλαια, λιπαντικά, κενοί περιέκτες καυσίμων, πετρελαιοειδών, λιπαντικών, διαλυτών και άλλων επικίνδυνων χημικών ουσιών, ρυπασμένα προσροφητικά υλικά) να αποθηκεύονται προσωρινά, σε κατάλληλα στεγανά δοχεία που να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο εντός των ορίων της ανάπτυξης, στον οποίο θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση, με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια να παραδίδονται χωρίς καθυστέρηση σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για μετέπειτα διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2022.
13. Η προσωρινή αποθήκευση των στερεών αποβλήτων που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε χώρο εντός των ορίων του τεμαχίου και σε σημεία τα οποία δεν θα δημιουργήσουν οποιαδήποτε όχληση.
14. Τα απόβλητα συσκευασίας που θα προκύπτουν να συλλέγονται, να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται προσωρινά με τρόπο που να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον. Τα εν λόγω απόβλητα να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες μονάδες διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2022.

15. Να καταρτιστεί Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης το οποίο να εφαρμόζεται, κατά τη διάρκεια των εργασιών υλοποίησης του έργου, σε περίπτωση ατυχήματος, διαρροής ουσιών (ειδικά επικίνδυνων) στο έδαφος, φωτιάς, έκρηξης, πυρκαγιάς, πλημμύρας, σεισμού και τραυματισμού προσώπου. Σε τέτοιες περιπτώσεις να ειδοποιούνται αμέσως οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές.
16. Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού των εργοταξίων να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες εντός των χώρων των τεμαχίων του έργου. Τα υγρά απόβλητα από τις χημικές τουαλέτες να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2022, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.
17. Κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης. Για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από τη δημιουργία σκόνης προτείνονται τα πιο κάτω μέτρα, όπως:
- i. Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά που θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα, εάν απαιτηθεί.
 - ii. Να υπάρχει πρόγραμμα δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης.
 - iii. Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (10 χλμ./ώρα) στους χωμάτινους δρόμους.
 - iv. Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από και προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορητών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
 - v. Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
 - vi. Όταν απαιτείται να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
 - vii. Οι χωματουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρυμένων με αιωρούμενα σωματίδια.
 - viii. Να μειωθεί κατά το δυνατόν η εναπόθεση / απόσπασση υλικών σε και από σωρούς και η εναπόθεση / απόσπασση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
 - ix. Κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.
18. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως:

- i. Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου
 - ii. Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου
 - iii. Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών
 - iv. Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπετασμάτων.
 - v. Τήρηση του ωραρίου εργασίας. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας.
 - vi. Να γίνεται σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.
19. Να τηρείται κατάλληλο πρόγραμμα δρομολογίων των βαρέων οχημάτων του εργοταξίου για την ελαχιστοποίηση αυτών, με σκοπό την κατά το δυνατό μικρότερη όχληση από την εκπομπή περιβαλλοντικού θορύβου.
20. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανάκλασεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.
21. Να γίνει η λιγότερη δυνατή επέμβαση στον χώρο και οι εκχερσώσεις και οι επιχωματώσεις θα περιοριστούν στις απολύτως αναγκαίες. Να χρησιμοποιηθούν τεχνικές στήριξης οι οποίες να διασφαλίζουν τη μικρότερη δυνατή επιφάνεια των τσιμεντένιων βάσεων στήριξης των φωτοβολταϊκών πλαισίων.
22. Η εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πλαισίων να προσαρμόζεται στο φυσικό ανάγλυφο της περιοχής.
23. Οι πάσσαλοι στερέωσης των πλαισίων να στερεωθούν στο έδαφος με τη μέθοδο της πασσαλόμπηξης, ώστε να αποφευχθεί η μη αναγκαία χρήση μπετόν.
24. Η περίφραξη, να μην στερεωθεί στο έδαφος με μπετόν. Να τοποθετηθεί ειδική περίφραξη, η οποία θα είναι φιλική προς το περιβάλλον, ώστε η πανίδα της περιοχής, να μπορεί να εισέρχεται και να εξέρχεται ελεύθερα. **Ο όρος είναι ουσιώδης.**
25. Να γίνει φύτευση περιμετρικά του χώρου του έργου, καθ' όλο το μήκος του περιφραγμένου χώρου, τοπικών δένδρων ή/και θάμνων, κατά προτίμηση ξηρανθεκτικών.
26. Να διασφαλιστεί η ελαχιστοποίηση των επεμβάσεων στο φυσικό δίκτυο απορροής όμβριων υδάτων και η λήψη αντιδιαβρωτικών μέτρων.
27. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων.
28. Ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τον περιβάλλοντα χώρο μετά την εκτέλεση των κατασκευαστικών έργων.

Γ. Όροι κατά τη λειτουργία του έργου

1. Απαγορεύεται η απόρριψη, εναπόθεση ή διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα επιφανειακά, υπόγεια ή παράκτια νερά οποιασδήποτε ουσίας, η οποία ρυπαίνει ή τείνει να ρυπάνει τα νερά και το έδαφος σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 μέχρι 2013, εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
2. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα από τις διάφορες εργασίες συντήρησης του εξοπλισμού και από το προσωπικό, (μεταχειρισμένα μηχανέλαια, λιπαντικά, υπολείμματα και συσκευασίες υλικών βαφής και συντηρητικών, χρώματα, διαλύτες, ρυπασμένα προσροφητικά υλικά που θα προκύπτουν από τις εργασίες συντήρησης των μηχανημάτων ή από τυχόν διαρροές κ.α.) να αποθηκεύονται προσωρινά, σε κατάλληλα στεγανά δοχεία που να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο εντός των ορίων της ανάπτυξης, στον οποίο θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση, με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια να παραδίδονται χωρίς καθυστέρηση σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για μετέπειτα διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
3. Οποιαδήποτε άλλα απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα επίσης, με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2022.
4. Τα απόβλητα συσκευασίας που θα προκύπτουν να συλλέγονται, να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται προσωρινά με τρόπο που να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον. Τα εν λόγω απόβλητα να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες μονάδες διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
5. Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που ενδέχεται να προκύπτουν, να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022 και να ακολουθούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμών του 2015 (Κ.Δ.Π. 73/2015) [ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος – www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Συμβάσεις, Ευρωπαϊκό κερτημένο, Εθνική Νομοθεσία/ Εθνική Νομοθεσία/ Διαχείριση Αποβλήτων].
6. Να γίνει κατάλληλη σήμανση και να απαγορεύεται η είσοδος στον χώρο του έργου σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο.
7. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου, ο οποίος σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία να λάβει τα κατάλληλα μέτρα (π.χ. αποψίλωση ξηράς βλάστησης κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης υποδομής αντικεραυνικής προστασίας, και να προμηθευτεί τον απαιτούμενο πυροσβεστικό εξοπλισμό (πυροσβεστήρες κ.λπ.) για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.
8. Εφόσον γίνεται υγρός καθαρισμός των φωτοβολταϊκών πλαισίων, τότε να χρησιμοποιείται πιεστικό σύστημα νερού χαμηλής κατανάλωσης.

9. Συστήνεται όπως τα προϊόντα που σχετίζονται με την ενέργεια (λαμπτήρες, θερμαντήρες χώρου, θερμαντήρες νερού και άλλος ηλεκτρικός και ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός) είναι υψηλής ενεργειακής απόδοσης και θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του περί του Καθορισμού των Απαιτήσεων Οικολογικού Σχεδιασμού των Συνδεδόμενων με την Ενέργεια Προϊόντων Νόμου του 2011 (Αρ. 17(Ι)/2011) [ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας–www.mcit.gov.cy/mcit/energyse.nsf, στη διαδρομή Νομοθεσία/Νόμοι/Προϊόντα και Περιβάλλον/Οικολογικός Σχεδιασμός] και των σχετικών Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει της Οδηγίας 2009/125/ΕΚ για τις ελάχιστες απαιτήσεις σχεδιασμού που πρέπει να πληρούν τα προϊόντα που συνδέονται με την ενέργεια πριν αυτά διατεθούν στην αγορά ή τεθούν σε λειτουργία. Κατάλογος των Κανονισμών βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Ενέργειας [στη διαδρομή Τομείς Πολιτικής/Προϊόντα και Περιβάλλον/Προϊόντα που Συνδέονται με την Ενέργεια/Οικολογικός Σχεδιασμός].
10. Η καταπολέμηση των ζιζανίων να γίνεται με μηχανικά μέσα. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, να γίνεται χρήση ζιζανιοκτόνων τα οποία να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμου του 2011, καθώς και με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΚΔΠ 93/2018).
11. Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων κατά τη λειτουργία του έργου.
12. Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού κατά τη λειτουργία του έργου να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες εντός των χώρων των τεμαχίων του έργου. Τα υγρά απόβλητα από τις χημικές τουαλέτες να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2022, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.

Δ. Όροι κατά την αποξήλωση του έργου

1. Η αποξήλωση του έργου να γίνεται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο.
2. Ο κύριος του έργου υποχρεούται με τον τερματισμό της λειτουργίας του να διασφαλίσει ότι θα αποκαταστήσει:
- Κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον από τη λειτουργία τους.
 - Το φυσικό περιβάλλον με τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση διατήρηση του τοπίου. Αυτό θα επιτευχθεί με την υποβολή κατάλληλων σχεδίων με την πάροδο του χρόνου προς την Περιβαλλοντική Αρχή.
3. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.

**Τμήμα Περιβάλλοντος
Ιούνιος 2024**